

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — — — — — 3 frt — kr.
Félévre — — — — — 1 frt 50 kr.
Negyedévre — — — — — — frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt.

Felelős szerkesztő:

Dr. BUZA SÁNDOR.

A lap kiadója:

A „PÁZMANY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes kül lemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

A lap megjelenik minden szerdán.

Egy fontos törvényjavaslat sorsa.

(A. R.) Az ország polgárai a képviselőháztól mint komoly törvényhozó testülettől csakis üdvös alkotásokat várhat.

A képviselők kötelessége gondoskodni, hogy a polgárok alkotmányos jogai biztossittassanak, a visszaélések megszüntetessenek, a közjó előmozdittassék.

A képviselők a népet képviselik. Kötelességük tehát a nép óhaját érvényre juttatni, közös panaszának okait megszüntetni, szóval mint törvényhozók az államrendet s ezzel az ország jólétét minden tekintetben előmozdítani.

Régtől fogva, de különösen az utóbb Nyitrán két ízben megejtett képviselői választásnál felhangzott a panasz, hogy a polgárok választási jogával szemben visszaélések követtek el. S e visszaéléseket éppen azok követték el, akiknek első sorban hivatásuk minden visszaélésnek elejét venni s a polgárok jogai felett őrködni.

Az ellenzéki országgyűlési képviselők régóta sürgetik a kormányt hogy gondoskodjék már egyszer egészséges törvényjavaslatról, amely

mint életbe léptetendő törvény a választások érvénye feletti biráskodást a parlamenten kívül álló, tehát pártatlan bíróság ítélterére, a kuriai bíróságra bizza.

Egy ilyen törvényjavaslat már több ízben került a ház elé, de párt-szempontról eddig rendesen megbukott.

Utóbb az 1891-ik év tavaszán végre Szilágyi Dezső igazságügyi miniszter tett ez irányban ígéretet. Be is váltotta ígéretét, mert a választási biráskodásra vonatkozólag egy általa ujonnan kidolgozott törvényjavaslatot tett a képviselőház asztalára.

Ez a törvényjavaslat azonban szintugy igen soká pihent, míg végre nagy sokára kiadatott tanulmányozás végett a képviselőház harminczas bizottságának.

Ez a bizottság befejezte a munkát. Megjavította benne a javítani valót. Az előadó jelentésének tárgyalása alá vétele azonban az elmúlt ülészek alatt nem volt esz-közölhető. Várni kell tehát most vele az őszi ülészekig. Akkor aztán, ha csak valami ismét közbe nem jön, mint eddig még mindig, talán-talán végre valahára mégis tárgyalás elé kerül a képviselőházban.

Mindenesetre igen üdvös és megnyugtató lesz, ha e törvényjavaslat törvényerőre emelkedik. Legalább e tekintetben javulni fog a türehtelen helyzet, mert bizony nagyon is kívánatos, hogy független bíróság a itéljen választás tisztasága fölött. Egyébiránt legcélszerűbb lenne a fejszét a fa gyökerére illeszteni, a bajt lehetőleg gyökerében orvosolni, vagyis a választási visszaélések megszüntetéséről gondoskodni. Ennek azonban csakis egyetlen módja van. Ez pedig nem más mint a t i t k o s s z a v a z á s. De ki várná azt, hogy a szabadelvű kormánypárt erre ráállana? Hiszen még az sem valószínű, mint a tapasztalatok bizonyítják, hogy a szabadelvűpárt a kuriai biráskodásról szóló javaslatot törvényerőre emelni engedje. Hogyan lehetne remélni, hogy maga alatt vágja a fát?! E tekintetben tehát valószínűleg ismét minden maradni fog a régiben. Hja, szükséges, hogy visszaélések, „botrányok” legyenek.

Politikai szemle.

A pünkösdi ünnepek s a rá következő napok politikai események nélkül szü-

TÁRCZA.

Mikor az új püspök megjött.

Beszély.

Ha az arez a lélek tükre, akkor György uramnál nyugodtabb lelkű, szentebb életű ember három sem akad széles e világon; de szerencsére, az arez sokszor hazudik, így tehát szent ember akad elég, de György uramat nem igen számítják közibök.

György ur nem volt már fiatal ember.

Korát biztosan meghatározni nem lehetett; különben fölösleges is, hisz ha az előrehaladott kort tisztelnők, akkor egy 40 éves nőnek nem kellene 15 esztendő letagadni éveiből.

Idős kora dacára György uram még vidám, ifju kedélyű, szenvedélyeinek könnyelműen áldozó férfi vala. Nyugodt, komoly arezát két, mély tűzű, haragos szem eleveníté meg; barátságos, megnyerő modorát valami tartózkodó ildomság tette érdekessé; fontoskodó, bölcselkedő szavaival még a legszánandóbb esztelenségeket is tudta mentegetni.

Szellemi tehetségekkal ugy mint szerencsével megáldva, vásártérnek tekinté az életet, hol ékes szóval s pénzzel mindent

meg lehet szerezni; az embert pedig gyakran hasonlítá zsebbez, melyet a halál kifordít és kiürít.

Annyi ellentétből volt összetéve, hogy bizalmat nem, csak érdeket tudott kelteni maga iránt. Mindenütt megfordult, hol szórakozni lehetett, vidám ezimborák körében gondtalanul dőzsölt reggelig kártya, bor mellett; de barátai nem voltak.

Mintha méltó büntetése volna az a szenvedélyes, könnyelmű embereknek, hogy tartós, baráti rokonszenvet kiérdemelni ritkán képesek.

De mégis.

Egy barátja, egy igazi jóakaró barátja volt György urnak s ez egy öreg pap vala. Talán az ellentéteket kedvelő sors itt is egyik szeszélyét akarta megvalósítani: a vallásos kedélyű ősz pap s a könnyelmű, vallástalan férfi barátságában.

György ur szerette a tisztelendő urat őszinte, őnzetlen rokonszenvvel, mely még az ifjukorban gyökerezett; becsülte az ősz pap tekintélyt paranesoló tudományos műveltségét, tiszta erényeit s szívesen hajlott szavára, ha csak nem a vallásról volt szó.

A vallásnak neve is gyűlölt volt György ur előtt, az Isten rémkép, az erény frázis s a hit mesebeszed. Ő nem hitt, nem akart

hinni semmiben, nem remélt semmit, templomba nem járt, nem imádkozott soha.

Miért? Ki tudná megmondani?

Nézetek körül a világban, hány tekintélyes állásu, dicsért férfit találtak, kiket már a bölcsőben „Jézus, Mária” nevére tanított az édes anya, kik ismerik Isten igazságosságát, érzik gondviselő és sujtoló karját, rettegnek az örökkévalóságtól, — mégis hidegen, közönyösen beszélnek a vallásról, kétkednek Istenben, altatgatják lelkiismeretüket s magokat felvilágosultaknak nevezik. Minden kornak van valami hóbortja, a mi korunkban ez az önámítás uralkodik...

* * *

Egy átdőzsölt nap és éj fáradalmaitól bágyadtan hevert pamlagán György uram; az öreg pap a kandalló előtt ülve nyugodtan hallgatá szenvedélyes kifakadásait.

— Mily nagy jötevő a földön az, ki a feledést osztogatja! — sohajta fel György ur.

— Feledni életünk gyarlóságait: öröm, de szép multra emlékezni vissza: boldogság! viszonzá a pap.

— Tévedsz! — pattant fel György ur — a feledés a boldogság, gyönyör s csupán a gyönyör ad feledést. Aki gyönyörben uszik, nem érzi önmagát, azért aki magával van elfoglalva, nem gyönyörködhetik. Különben

kölködtek, ha csak nem vesszük politikai esemény számba Erdélyi igazságügyminiszternek dunaszerdahelyi választóihoz intézett beszámoló beszédét, tekintettel a miniszter állására. Egyébként ez a beszéd is olyan kaptára van mérve, mint a többi kormánypárti képviselőké. Telve van duzzasztó ígéretekkel, s az egyházpolitika módfeletti dicseretével, mely hivatva van a hazában a békét, jólétet és fejlődést szabadelvű irányban megállapítani. „Azon ígéretet vették tőlem, ugymond, hogy az egyházpolitikát egész erőmből, lelkemből támogatni fogom. És mi ezt az egyházpolitikát győzelemre vezettük.” „Szent meggyőződése” a miniszternek, hogy az egyházpolitika, ez a nagy reform fogja hazánk egy újabb ezredéves fennállásának a „legbiztosabb talpkövévé képezni.” Szent István király egyházpolitikája, úgy látszik, nem volt eléggé biztos. Igaz, hogy a lefolyt ezer év az ellenkezőről győz meg bennünket. De hát lehet próbát tenni ezer év után más politikával, más elvekkel, melyek biztosabb sőt a miniszter szerint „legbiztosabb” talpkövévé fogják az országnak képezni. Utóvégre a biztos talpkőnél jobb a biztosabb és még jobb a „legbiztosabb.” Mindenesetre a felső fok előnyösebb az alap- vagy középfoknál. Miért ne fogadnók el ez utóbbit? Vannak ugyanis böles emberek, de vannak bölesebbek és legbölesebbek. Ez utóbbiak belátása után inkább ajánlatos elindulni — ha ugyan biztos az ember, hogy nem vak fogja vezetni az utjában.

Csak az a kérdés: A mai kereszténytelen szabadelvű rendszerben, — mely az egyházpolitikát tartja a „legbiztosabb talpkőnek” a hazára nézve — nagyobb-e a bölesesség, mint a már ezer éven át kipróbált keresztény konzervatív rendszerben? És vajjon a szabadelvű rendszer képviselői bölesebbek-e,

az emlékezés magával foglalkozni kényszeríti az embert s én az önzést még a magányban sem szeretem.

A pap mosolygott az odavetett szavak felett s nyugodtan válaszolt:

— Üres gyönyöreid miatt nem ismered még az önzésnek azt a fajtát, az önmagába szállás boldogságát. Ez a magány a lángelmék és szentek iskolája.

— Hagyd el szentjeidet a lángelmékkel együtt. Hideg böleslet emberei mindannyian. Élet csakis az érzelemben van; gondolkodni, elmélkedni talán a halottak is tudnak, hisz arczok ép olyan, mint a gondolkodóké. A szív való, az ész csak képzelet.

— Mikor fogsz már föl hagyni érzégséiddel s komolyan gondolkodni az életről? Az élet nem tréfa és nem játék, nem élvezet, hanem munka. Lemondás, örök lemondás, ez titkos alapeszméje. Az ember ne azon legyen, hogy élveknék, ábrándoknak éljen, hogy kedvelt eszméit megvalósítsa, bármily csábítóak legyenek is azok, hanem hogy kötelességét teljesítse.

— Igazad lehet, én is így böleselkedem néha-néha. De a bölesész hasonlít az építészhez: ritkán lakik abban a házban, melyet maga épített. Én csak egy kötelességet ismerek, hogy becsületes embernek ismerjenek.

— Becsületessé csak a jótettek emléke s az erény öntudata tehet.

— Ismét erény és mindig csak erény! — szólt felkaczagva György ur. — Ne irtások ki a bűnöket, ha kedves barátok és barátánők körében akartok élni, különbe

mint volt sz. István király. Ezt persze a jövő mutatja meg, melyét mi már nem élünk meg. Annyit azonban vesszünk észre már is, hogy az egyházpolitika hozta be a békétlenséget és surlódásokat az országba, hogy az idézte elő a szakadást, visszavonást s elégedetlenséget a polgárok között.

A miniszter azonban, aki előre látja a jövőt, a megelégedés és boldogság hajnalát csakis akkorra jósolja, midőn az egyházpolitika teljes egészében „fedél alá fog kerülni.” Hogy még most az egész ország nyugtalan, ennek oka szerinte az, mert az egyházpolitikának csak a lényegesebb elvei kerültek „fedél alá.” Az ő „biztos reménye” a boldog békét és jólétet illetőleg, a távolabbi jövőre vonatkozik. Ő csak erről áll jót s erre vonatkozik az ő „szent meggyőződése” éppen úgy mint a Tisza Kálmáné.

A távoli jövő kontójára sok mindent lehet ígérni, feltételezni, jósolni, kezességet vállalni. Tudva levő ugyanis, hogy midőn ez a távoli jövő bekövetkezik, akkor már a szegény utónemzedék diót fog törni a mi esontjainkkal.

Nem tagadja a miniszter, hogy az egyházpolitika úgy az ország kormányának, mint a törvényhozásnak igen sok és drága idejét vette igénybe. De hát ezen szerinte csak az bámul, aki nem érti fel pihent eszével ezeknek a reformoknak az ország érdekeire kiható „nagy fontosságát.” Az pedig szerinte nem áll, mintha az egyházpolitika egyéb fontos dolgot háttérbe szorított volna. Avagy az a sok helyi érdekű vasut, amelyek hivatva vannak az ország jólétét, a nép vagyonosodását előmozdítani — bliktri? Mondja aztán valaki, hogy nem korszakot alkotó az a 15 hónapos időszak, melynek eredményéről a miniszter választóinak beszámolt!

A miniszter ezután visszailleszt az utóbbi öt hónapra. Mi történt ez alatt? Hát

hasonlitanátok azon ügyetlenekhez, kik a pillangókat szeretik, de a hernyókat pusztítják.

A pap elhallgatott s csillogó szelid szeméit hosszan, némán szögezé barátjára. Végre megszólalt esőndes komoly hangján:

— Negyven éve szolgálók Istennek s remélem megadja nekem a kegyelmet, hogy te még előtttem fogsz térdelni a gyónószékben s én büneidőtől feloldozlak.

György ur szemé megvillant megvetően, hidegen és — elhallgattak.

* * *

Mintha a régóta egyhangu, unalmas városnak lelke jött volna meg, lelkesül, örvend mindenki; az utcák fényárban usznak; zajos, víg tömeg hullámszik fel s alá, a tornyokon, a házfődeleken lobogók lengenek: ma este érkezik meg az új püspök.

Ki maradna most otthon, ha csak nem beteg. Még a gyermekek is örömmel sietnek: a püspököt látni. A templom, hova az új főpásztor első útját intézi, egészen megtelik kíváncsi néppel, kik a hely szentségéről megfélemedve sugdosva bámészkodnak a főajtó felé. A harangok tompán konganak, távolról mint karének hangzik fel az éljenző nép örömszaja s ezer tekintet fordul minden újabb élénk hang felé.

Végre — megállanak a kocsik a templom előtt, az előcsarnokban várakozó paposság meghajol, a sötét főkapu alatt egy méltóságos alak jelen meg, kezében megvilan a szenteltvízhintő, melylyel keresztiben meghinti a templomot; — s ekkor megzendül az orgona, föleseng a megrázó karének: Ecce sacerdos magnus! s megindul az ün-

az, hogy azok a férfiak, akik az egyházpolitikát megindították és „lángelmével” győzelemre segítették, helyükről eltávoztak. Kormányválság állott be. A hatalmat azok vették kezökbe, akik a nehéz helyzet dacára, ha nem is bírnak „lángelmével”, de bírnak kötelességérzettel, hogy a terhes küldetést magukra vegyék. Hogy mit tettek, vagy mit nem tettek ők eddig, ez a dunaszerdahelyi választók előtt ismeretes, azért nem is szól róluk a miniszter. De hogy mit fognak tenni a jövőben, ez már érdekes, azért elmondja kurtán.

Először is életbe léptetik az egyházpolitikát. Ne higgyék, hogy az az egyházpolitika a vallásosságot veszélyezteteti sérti. De hogy veszélyezteteti. Hisz ő mondja, a miniszter, hogy nem sérti, nem veszélyezteteti. Igaz, hogy a kath. vallás feje és őre, a római pápa s az egész püspöki kar s a velök tartó igaz kath. hívek azt állítják, hogy bizony sérti és veszélyezteteti. Ám hogy melyik véleményen van az igazság, világosan kiderül, ha azon országokat tekintjük, ahol a polgári házasságot már rég behozták. Ott van Francia-, Olasz-, Poroszország! Nem eléggé vallásosak-e s nem ott nevedtek-e az anarchisták, a szocialisták? A tények beszélnek. Nem kívánatos-e, hogy nálunk is hasonló állapotok legyenek?

Igéri továbbá a miniszter beszámolójában, hogy mielőbb meg fog valósítani a közigazgatás reformja, gondolni fognak a mezőgazdák érdekére, fel fognak ügyelni az államháztartás egyensúlyára. Adóleengedést nem ígér, de igéri, hogy törekedni fog az egyenletes megadóztatásra. A börzeadót azonban nem fogják bolygatni, mert az bajos. A kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslat is napirendre lesz tűzve annak idején. Hogy mikor, azt szintén bajos előre megmondani.

nepélyes menet a főoltár felé . . . A nép könyezve borul térdre s úgy imádkozik főpásztoráért.

Kit hagyna illetetlen e nagyszerű jelenet?

A lebegő fehér alakok visszatérnek pár perez múlva, az új püspök imádkozva lépeget nyomukban, még egyszer feltűnik impozáns alakja a kapu alatt, amint fölemelt kezével áldást int a leborult népre, — aztán a gyertyák kialusznak, a kíváncsi tömeg eloszlik, a templom kiürül s néma kísértetes homály uralg a boltívek alatt . . .

* * *

— Csak egy alak áll még a fehér oszlopok között önfeledten egyedül.

Megtört rideg arczára barázdákat vont a sors, korán öszült haja alig fűdi fejét, testét kopott lakó ruha fűdi. Idegen e szent helyen, kit talán a kíváncsiság s a tolongó nép áramlata hozott be s lebilincselé a jelenet varázsa. Az emberek közönyösen siettek el mellette s ő észre sem vevé, hogy a templom már rég kiürült.

Mikor hosszú merengéséből fölriad, egyedül áll az Ur házában.

Tétován néz körül, majd mintha új gondolata támadna, ajkain megvető mosoly játszik s gépiesen megindul a főoltár felé.

— „Mennyi kincs, mennyi pompa! — sóhajtja körültekintve. — Itt térdel az imádkozó tömeg, itt sóhajtozik az éhező árva: add meg a mi mindennapi kenyerünket; itt harsog a jámbor ének, itt történnék a szertartások; az örök lámpa pislogó fénye megdicsőíti az angyal szobrokat, az aranyos

Még sok mondani és ígérni valója volt a beszámoló miniszternek, de nem akarta elesigáznai a választó polgárok türelmét, mivel már az idő előrehaladt, s 200 teritékű nagy lakoma várt az éhezőkre. Természetes, hogy szünni nem akaró éljenzessel oszlottak szét a választó polgárok ennek hallatára.

Fölvívás.

Valamely nemzetnek az összes művészetekben való előhaladottságát, tehát műveltségi fokát, nyilvános műalkotásain s műgyűjteményein kívül, főleg abból ítélhetni meg, hogy a művészet s műipar iránti érzék és hajlandóság azokkal foglalkozni, miként van annak minden rétegében elterjedve.

Valamint a zene, úgy a kisebb képzőművészetek lélekemelő s nemesítő hatása ismeretes. A tűzhelynél, a család keblében, gyakran egymás kedvéért kölesönösen foglalkozva vele, a családi élet bensőségét emeli s apró műtermékeivel a ház bensejét díszíti, a műizlést neveli és kifejleszti. Innen van, hogy valamint a család benső életében úgy a műkedvelők sorában is a nőknek jelentékeny és kiváló szerep jut.

Mindezen szempontokból az 1896-iki ezredéves országos kiállítás XX. csoportjának keblében, mint önálló alcsoportban a hazai műkedvelők műveinek kiállítása vétegett tervbe.

E csoportban ki fognak állítani a műkedvelésképen üzött képzőművészetek termékei, tehát festmények, szobrok, a menyinyben amatőrök által készítették és a kiállítás képzőművészeti esarnokában való áthelyezésre igényt nem tarthatnak ugyan, de mindamellett a művészet bizonyos fokán állanak, továbbá az immár oly jelentékeny

kulturális tényező gyanánt jelentkező műkedvelői fényképészet termékei.

Ugyancsak e csoport keretében fognak bemutatni a műkedvelőknek az iparművészet keretébe vágó mindennemű művei, tehát a jegyző- és selyemfestés, fára festés, a majolika- és üvegfestés, fametszés, faragás és égetés, továbbá mindennemű női és kézimunka s főleg a himzés magasabb műizlést és ügyességet tanusító termékei s általában az iparművészeteknek bármely ágába tartozó tárgyak, a mennyiben amatőrök által készítették.

A női kézimunkának e csoportba való felvételével egy igen jelentékeny és intelligens elemnek kívántunk alkalmat nyújtani műgyűjteményeinek bemutatására. A különböző női tanintézetek, továbbá az ipari és házi ipari csoportok kiállításában ugyanis a női kézimunka mindenütt nagyobb arányban szerepelni fog. De míg a tanintézetek kiállítása a kezdők munkáinak és a tanmódszernek bemutatására vonatkozik s a különféle ipari csoportok a hivatásszerűleg, kenyérkeresetből és gyárilag üzött ipari női kézimunkák és a nép hagyományos és egyszerűbb technikájú házi iparát fogja feltüntetni: a műkedvelők kiállításának egyik szép feladatát a művelt középosztály és a főrangú hölgyek magasan képzett izlésének, alkotásainak egybegyűjtése és bemutatása fogja képezni. A melyeknek pedig meg van az az értékük, hogy a magyar stílus ornamentika legújabb felkarolásával ezek is egy nemzeti elemet tartanak ébren, mint egy művészi képet, melyet a mult virágaiból és emlékeinek aranyos szálaiból himzenek meg.

Van szerencsénk mindezek folytán tiszteletteljesen fölkérni mindazokat, a kik a fentebb vázolt keretbe álló műalkotásokkal foglalkoznak, hogy azokkal kiállításunkon részt venni sziveskedjenek.

Kérjük egyszersmind, hogy eziránti szives készségüket az ezredéves országos kiállítás igazgatóságának (Budapest, Városliget) mielőbb, legkésőbb pedig a folyó évi június hó 31-éig bejelenteni sziveskedjenek. Maguk a kiállítandó műtárgyak a jövő évi február hó 28-áig küldendők be.

A szükséges közelebbi felvilágosításokat a kiállítás igazgatósága készséggel adja meg.

Budapesten, 1895. április hó. Dr. Schmidt József s. k., min. tanácsos, kiállítási igazgató. — Eöry Farkas Kálmán s. k., a XX. alcsoport-bizottság elnöke. Dr. Szendrői János s. k., az albizottság-előadója.

Hazánk.

Zarándoklat Lourdesbe.

Vasary Kolos bitoros hercegprimás engedélyével ez év augusztus havában Budapestről zarándokmenet indul a híres francia bucsujáró helyre, Lourdesbe. A zarándokmenetet dr. Puri Iván, a budapesti központi papnevelő intézet tanulmányi felügyelője rendezi, a ki most boesátotta ki felhívását. A zarándokok Velenczén, Milánón, Nizzán, Marseillesen mennek Lourdesba, a hol három napig tartózkodnak. Az odautazáskor Milánóban és Marseillesben, visszajövet Nizzában és Velenczében töltenek egy-egy napot s e városokban lakást és teljes ellátást nyernek. A részvételi jegyek ára e hét napi ellátást és lakást beleértve I. osztályon 240, II. osztályon 185 és III. osztályon 110 frt. Az I. osztálybeliek 80, a II. osztálybeliek 60, s a III. osztálybeliek 40 frt előleget fizetnek a jelentkezésnél. Jelentkezni lehet dr. Puri Ivánnál, a zarándoklat rende-

szegélyű képeket; itt szónokol a pap, hirdetővén önmegtagadást, lemondást az önző élvsóvár hallgatóságnak. Mennyi ékes szó, mennyi böleselkedés! S vajjon ki okosabb: az-e, aki a halálra int, vagy az, ki élni siet? Halál?! Miért oly rettenetes az elmulás, a megsemmisülés eszméje? A mérhetetlen, végtelen semmi gondolata rettenetes, majdnem olyan mint a mindenségé, az Istené; mellette a homokszem, mely tény és valóság, valami szörnyűvé és óriásivá emelkedik, — egy valósággá, mely ellensúlyozza a nem létnek véghetlenségét... És ha a halállal nem ér véget minden? ha valóban van örökkévalóság? Akkor... akkor...

„Itt a földi ítélőszék a gyónópad, hol önmagát vádolja, titkon ébredő röpke vágyait is elpanaszolja a szegény jámbor, hogy Isten majd számon ne kérje tőle. Mennyi bizalom a pusztá hitben. Valóban szerencsés az, aki ártatlan hittel várja élte esztétjét...

„Ime letérdelek én is a gyóntatószék számolyára, — megpihenek. Nem látja senki, nem csufol ki érte senki...

„Ez hát az a hely, hol minden szív megkönnyebbül?... Ime gyónok én is, először életemben, csak Annak, ki a rejtekben is hall...

„Igen, én nagy bűnös vagyok. Nem tudok hinni; nem imádom a népek Istenét; gyűlölöm az emberiséget, mint önmagamat; meguntam az élet hiu örömeit; régóta készülök az öngyilkosságra s nem tudom, mi tart még vissza? A mértékletlenség, kicsapongás hevében elfásult, kiszáradt lelkem,

pihenni vágyom már; hinni szeretnék, mint a pór, mint a gyermek; az anyag kifárasztott s hidegen hagyott; ismerni akarom, van-e hát valóban szellem. Óhajtom a halált, tudni szeretném, van-e örökkévalóság, de azt az erőszakos lépést megtenni nincs erőm. Oh ha az az Isten kijelentené magát előttem, ha szólna hozzám nem esodával, csak szívem dobbanásával, lelkem megnyugtatóásával, én érzem, hogy meggyobbulva könnyimmal, életemmel tenném jóvá eddigi hibáimat... Isten ha vagy, ha élsz, ha lakozol e helyen, adj nekem jelt, mutasd meg nekem hatalmatat...”

S a néma esőndben, mely e szavakat követé, szelid jóságos hang esendült meg a térdelő mellett:

— És bánod bűneidet, szegény lélek?

György felpattant helyéről, de valaki megfogá kezét: a szelid arczu ósz pap, az ő igaz barátja vala.

— Elvégezted gyónásodat — susogá az öreg; — vagy van-e még, mi nyomja lelkedet? Mondd őszintén, hogy bánod eddigi élettedet, tedd föl magadban, hogy ezután jó lelked sugallatát követed, — az Isten látja lelked vergődését, hallja sóhajtásodat, én az ő nevében feloldozlak bűneiditől s megtanítalak remélni, hinni.

A férfi megrendült lelkében, egy pillanatra az ellenállás dacza esillant meg szemében, aztán — visszaroskadt a gyónószék számolyára s meghajtá fejét:

— Isten hatalma! Isten hatalma!

* * *

Az új püspök fogadja tisztelgő hiveit.

Épen most mutatnak be neki egy komoly, nyugodt arczu férfit, ki tisztelettel esókolja meg főpásztora kezét.

S a jó püspök örül, pedig nem is tudja, ki az, aki előtte áll.

Azt mondják, az arcz a lélek tükré; esetleg ugyan az arcz sokszor hazudik, így hát boldogtalan ember van elég, de György uramat ma senki sem számíthatja közibök.

Sz.—

A bizalomról.

— La Rochefoucauld. —

Közli: Celli Ruffia.

Jóllehet az őszinteség és bizalom bizonyos viszonyba hozhatók, mindazonáltal mindkettő különbözik egymástól sok dologban.

Az őszinteség bizonyos megnyilatkozása a szívnek, mely bennünket olyanoknak mutat, aminők vagyunk; igazságszeretet ez, bizonyos küzdés az ellen, hogy színleljünk, óhaj arra, hogy magunkat kártalanítsuk hibáinktól, s hogy azokat kevesbitsük épen az által, hogy bevalljuk.

A bizalom nem hagy számunkra ennyi szabadságot: szabályai sokkal korlátozóbbak; sokkal több okosságot és óvatosságot követel, s nincs mindig hatalmunkban, hogy ezzel szabadon rendelkezünk. Nem mindig mimagunkról van itt szó s érdekeink rendszerint mások érdekeivel vannak elegyítve: nagy igazságosságra van szüksége a bizalomnak, hogy ki ne adjuk barátainkat is, mikor magunkat kiszolgáltatjuk, s ne ajándékoztassuk magunkat az ő javaikból azon szem-

zójénél a központi papnöveldeben. Lourdesbe ez az első nagy zárandokmenet és így kívánatos, hogy minél népesebb és impozánsabb legyen.

A közös költségek.

A delegációkban előterjesztett közös költségvetési előirányzatok főbb tételei a következők: Külügyminiszterium összes kiadása: 3.910,700 frt. Hadügyi rendes kiadások (tengerészettel együtt) 132.679,102 frt; rendkívüliek: 17.560,859 frt. — Nyugdíjak 1.068,250 forint stb. összes közös kiadások: 156.281,463 forint. A levonások után esik Magyarországra (30%): 30.738,331 frt 51 kr.

Nagy alapítványok.

Rodies Pál szőregi plébános az afrikai misszióknak 10.000 forintos, az ázsiai misszióknak pedig 4000 forintos alapítványt tett s 1000 forintot küldött a szentsírnak, 5000 forintot pedig Péterfillérként Rómába.

Sztehlo Kornél tapasztalatai.

Tudvalevőleg a kormány Stehlo K. budapesti ügyvédet és lutheránus konventi jegyzőt küldötte Németországba, hogy az anyakönyvvezetés ügyét tanulmányozza. Stehlo egy érdekes füzetben számolt be szerzett tapasztalatairól és pedig elég tárgyilagosan. Leírásából kitűnik, hogy nem sok dicsérni valót talált a polgári anyakönyvvezetésen. Potsdamban, az anyakönyvi ügy felettes hatósága székhelyén, a tanácsos ezzel fogadta: Tehát Önök azt akarják most behozni, amitől mi már szabadulni szeretnénk? A vidéki anyakönyvvezetésről azt vallja, hogy bizony elég primitív

pontból, hogy növeljük mindannak értékét, a mit mi adunk. A bizalom tetszik annak, a ki azt elnyeri: bizonyos adó az, melyet az arra érdemesnek fizetünk; bizonyos letétemény, melyet hűségére bízunk; bizonyos díj, mely feljogosít más magunk felett, egy neme a függésnek, mely alá oly örömet vetjük magunkat.

Nem szándékom azokban, a miket mondok, lerontani az emberek között annyira szükségese bizalmat, mert hiszen az a társadalom és barátság köteleke. Szándékom csupán korlátokat kijelölni, s a bizalmat tisztessé s hűségessé tenni. Akarom, hogy az mindig igaz és okos legyen, s ne legyen sem gyenge, sem érdekelt. Jól tudom, hogy nehéz dolog barátaink különböző- különböző módon nyilatkozó bizalmát elfogadni és saját bizalmunknak részeseivé tenni.

Legtöbb esetben hűségéből, beszélési vágyból s azon óhajból bízunk, hogy más bizalmát magunkhoz kényszerítsük, vagy titkainkat kieseréljük.

Vannak egyének, kiknek van okuk arra, hogy bennünk bizzanak, kikkel szemben azonban nekünk nincs okunk hasonló magatartásra; megelégszünk ezekkel szemben azal, hogy megőrizzük titkainkat, s viszonzzuk könnyebb természetű bizalmas közléssel.

Vannak mások, kiknek hűsége előttünk ismert, kik semmit sem óvnak előttünk, s kikre becslésből és megkülönböztetésből bizakodhatunk.

Ezek előtt mitsem szabad elrejtünk, mik csupán csak mimagunkra vonatkoznak; mindig valódiaknak kell mutatkoznunk előtt-

ez a paraszt anyakönyvvezetés Poroszországban. Az anyakönyvekben van elég hiba, sok kiigazítás és törlés. Az állami anyakönyvvezetést a nemzeti egység fentartó eszközének, mint nálunk, ott senki sem nézi. A dolog drága és sok zavarral, fenakadással jár. Berlinnek évenként közel 150,000 frtjába kerül. Azért Stehlo kilátásba helyezi, hogy nálunk is jó sok pénzbe fog kerülni, amit — szerte — jó lesz majd a községekbe tolni.

Az elmebetegek összeírása.

Az elmebetegek száma oly retentő módon szaporodik, hogy a belügyminiszter valamennyi törvényhatósághoz körrendeletet bocsájtott ki az elmebetegek összeírása tárgyában. A rendelethez csatolt összeírási ívmintákban különösen súly van arra fektetve, hogy a heveny elmebetegségek meg legyenek különböztetve az idültektől, az alkoholizmus számára pedig, mely oly ijesztő mérvben szaporodik, külön rovat van nyitva. Az összeírásnak, melyben azonban az állami tébojádokban ápolt betegek fel nem veendő, az év végéig kell készen lenni.

Jó czégér.

Mióta Kossuth Ferencz hazajött, a pénzemberek valóságos hajsztát üznek, hogy őt vállalataikhoz vagy alapításaikhoz vezetőnek, illetve czégnél megnyerjék. Így lett a Tarnóczy-féle fecskendőgyárnak igazgatója, egy biztosító intézetnek elnöke; legújabbán meg a „Hazai általános biztosító részvénytársaság” elnökségét ruházták rá. E társaságot egy millió frt alaptőkével kívánják némely pénzemberek megalapítani, hogy tűz-, jégkár- és testi baleset ellen biztosítson. A nagylelkű alapítók (többi között dr. Rosenberg Gyula, Posner Alfréd,

tük úgy jó tulajdonainkban, mint épen hibáinkban, anélkül, hogy az előbbieket feleségáznók, az utóbbiakat kicsinyitenők; törvény gyanánt alkalmazzuk magunkra azt, hogy soha sem kezdünk félbizalommal: ez zavarba hozza azt, ki avval él, s mindig kielégítetlenné teszi azt, aki elfogadja. A félbizalom bizonyos zavaros világot vet arra, amit rejteteni akarunk; növeljük a kíváncsiságot; ez által feljogosítunk másra, hogy e tárgyban többet akarjon megtudni, s azt higgye, hogy szabadon rendelkezhetik a felett, a mibe belehatolt. Biztonságosabb és tisztességesebb mitsem mondanunk nekik, mintsem hallgatnunk, miután már beszélni kezdünk. Más követendő szabályok vannak arra, hogy megőrizzük a reánk bízott dolgokat; minél fontosabbak azok, annál nagyobb szükség van az okosságra és titokhűségre.

Mindenki megegyezik abban, hogy a titok sérthetetlen; nem egyezünk meg azonban mindig a titok természetét és fontos voltát illetőleg. Leggyakrabban csupán magunktól kérünk tanácsot arra, hogy mit mondjunk s mit tegyünk. Minden időben igen kevés az, a mi titok, s az aggály, hogy azokat feltörtük, nem tart folyton.

Barátainkkal, kiknek hűségét ismerjük, szoros köteleket viselünk; mindig fentartás nélkül beszéltek velünk, s nekünk is hasonló mértéket kell tartanunk irányukban. Tudják szokásainkat s viszonyainkat, s nagyon közelről látnak bennünket, hogysem észre ne vegyék legkisebb változásainkat. Más honnan megtudhatnak olyan dolgokat, melyeknek titokban tartására köteleztettünk. Nem volt

Helfi Ignác, Adler V., Gomperez E., dr. Visontai Soma, Spitzer Gy., Mudrony Soma, Vészi József, Schwarz József, stb.) a részvények felét szívesen átengedik a nagy közönségnek. E czélból ismételtén árasztják el a felhívások százezreivel az országot. Maguk a vezetők azzal buzdítanak az aláírásra, hogy „a nagyrészvényekbe befektetett tőke nagyon gyümölcsözően lesz elhelyezve.” — Hát az bizonyos, hogy a vállalatnak tervezői között számosan vannak, kik eddig a spekulációkban igen ügyeseknek mutatkoztak, s ha a nagy közönség oda fogja nekik egy részt a pénzét adni, másrészt elhagyja az eddigi biztosító társaságokat és Kossuth kedvéért — no meg hazafiaságból! — az új társaságnál biztosít: a vállalat nagyon fog jövedelmezni Rosenberg, Posner, Gomperez, Adler, Spitzer stb. nagy részvényeseknek; a biztosító közönség kebelét pedig dagasztani fogja az a tudat, hogy hazafias kötelességet teljesített, midőn Kossuth—Mudrony—Adler—Posner—Gomperez—Spitzer czég zsebjét megtönni segített.

Külföld.

A delegációk ülése.

F. hó 6-án nyílt meg az osztrák delegáció ülése, melyen Hauswirth apát foglalta el a korelnöki széket, 59 szavazat közül 41-el Lobkowitz Ferdinánd herczeg választotta meg elnöknek, ki a delegációhoz intézett beszédében megemlékezett Albrecht főherczegről és a delegáció részvét nyilváníását jegyzőkönyvbe iktatni indítványozta. Majd Kálnoki érdemeit méltatva, üdvözlé az új külügyminisztert abban a reményben, hogyha elődjének szellemében fog

hatalmunkban, hogy behatolni engedjük őket olyan dolgokba, melyek másoktól reánk bízottak; talán érdekeik kívánják, hogy azokról tudjanak; biztosak lehetünk barátainkról, mint jó magunkról, s mégis ki kell tennünk magukat azon kegyetlen kényszernek, hogy elvesztsük nekünk annyira drága barátságunkat vagy pedig meg kell törnünk a titokhűséget.

Ez az állapot kétségen kívül a legnyersebb próbája a hűségnek; nem szabad azonban megingatni a becsületes embert: alkalom ez, mely megengedi, hogy mások felé helyezkedjék. Első kötelessége, hogy felmenthetlenül megőrizze e letéteményt teljes egészében. Nemesak szavait és hangját kell óvatosan alkalmaznia, gazdálkodnia kell egyszerűsmind a dolgokhoz való hozzászólásában, semmit sem szabad láttatnia sem társalgásában sem tekintetében, ami mások figyelmét arra fordíthatná, mit meg mondani nem akar.

Nagyon szükséges, hogy erőnkkel [és okosságunkkal ellenáljunk legtöbb barátunk zsarnokságának, kik bizonyos jogot formálnak bizalmunkra s mindent meg akarnak tudni tőlünk: soha sem szabad rájuk kebeloznünk e jogot minden visszatartás nélkül. Vannak alkalmak és körülmények, melyek felett nincsen joghatóságuk: ha azért panaszkodnak, szenvedjük el panaszait, s igazoljuk nyájasan magunkat; ha azonban igaztalanok maradnak, fel kell áldoznunk barátságukat a kötelességnek s választanunk két kikerülhetlen rossz között, melyek egyike helyrehozható, másika orvosolhatatlan.

működni, biztosítja a delegáció bizalmáról — A megejtett elnök választások után Goluchowszky beterjesztte a közös költségvetést és bejelenti, hogy a király f. hó 8-án fogadja a delegáció tagjait. A magyar delegációt 5 órakor nyitotta meg Nákó Kálmán gróf, mint korelnök. Az ülésen jelen voltak a magyar kormány részéről: Bánffy, Fejérváry és Jósika bárók. Elnökké egyhangulag Andrássy Aladár grófot választották, a ki üdvözlő beszédében szintén megemlékezett az elhunyt Albrecht főhercegről, majd Kálnoky gróf lemondását említé föl, aki „magával vitte a magyar nemzet elismerését azon politikájáért, melylyel sikerült az európai béke fönntartását előmozdítani.” Nem ment bele a lemondásra vezető okok tárgyalásába, de nem is hallgatta el, hogy „a monarchiának a Balkán részeken folytatott politikája a magyar érdekeknek teljes egészében meg nem felelt.” Abban a reményben üdvözlő az új külügyminisztert, hogy neki volt alkalmá a magyar érdekek kiválmait a Balkánra vonatkozólag megismerni. Aelnöknek ezután megválasztották: Széll Kálmánt, jegyzökké Hegedüs Sándort, München Aurélt és Cziráky Antal grófot. Feltűnt, hogy az ellenzéki delegátusok közül senki sem volt jelen.

A delegáció fogadtatása.

A magyar és osztrák delegációt f. hó 8-án fogadta a király a császári várpalotában. A magyar delegáció fogadásánál Andrássy Aladár gróf, az osztrák delegáció fogadásánál Lobkovicz herceg mint a két delegáció elnökei intéztek beszédet ő felségéhez. Az elhangzott beszédek színtelenek, általános kifejezésekből állottak. De nem is lehet másképen; mert a terhek nem-hogy könnyítenének, de még fokoztatnak s az anyagi áldozatokért cserében nemzeti engedmények nem remélhetők. Ennek az állapotnak elsímitására igen alkalmasak az általános kifejezések. A magyar delegáció fogadása alig tartott 35 percig.

XIII. Leo pápa főpásztori levele.

Szentséges Atyánk, XIII. Leo pápa főpásztori levelet intézett Krisztus összes híveihez a Pünkösdi ünnep évfordulója alkalmából. A főpásztori levélből közöljük a következő részletet: Krisztus minden hívőinek, kik e levelet olvasni fogják, üdvösséget kíván és apostoli áldását adja. Az anyagondos szeretéhez nagyon illik — ugymond — az a kívánság, melyet az egyház soha sem szűnik meg Isten előtt tolmácsolni az iránt, hogy mindenütt, hol keresztények laknak, ugyanazon hit uralkodjék a szívekben s ugyanazon istenesség vezérelje cselekvéseinket. Azért is mi, kik e földön az isteni Pásztort, amint képviseljük, ugy szellemében is követjük, a katolikus nemzeteket nem szűntünk meg soha ugyanerre buzdítani, most pedig még hathatósabban buzdítunk ez irányban azon nemzetek körében, melyeket az egyház már régóta hiv lángoló vágygyal keblére vissza. Napról-napra világosabban láthatja mindenki, hogy főleg kitől várunk mi segítséget és növekedést: Istent hívjuk mi segítségül, kit sok oknál fogva az irgalmasság Atyjának nevezünk, a kié az elmék felvilágosítása s az akaratok üdvösségre való kegyelmes terelése. A katolikusok bizonyára nem téveszthetik szem

elől súlyát és nagyságát az ügynek, melyre mi vállalkoztunk; — mert e körül fordul meg az Isten és a keresztény név dicsőségének növekedésével kapcsolatosan sok, igen sok embernek az üdvössége. Hogyha ők ezeket, a mint illik, alaposan és vallásos szellemmel meggondolják, bizonyosan érezni fogják szívökben ama fensőbb szeretetnek erejét és lángját, mely az Isten kegyelme által semmitől sem riad vissza és nem kímél semmi fáradságot sem a testvérek érdekében. Így be fog teljesedni, az amit mi oly élénken óhajtunk, t. i. hogy a hivek nemcsak abban a bizalomban fognak velünk lelkesen egyesülni, hogy igyekezetünknek sikere lesz, hanem egyttal mindjárt minden tőlünk kitelhető módon segítségünkre fognak jönni, kivált a segítségnek avval a nemével, melyet Istentől az ájtatos és alázatos imák szereznek meg. Valóban a legbecsesebb és legüdvösebb javakat várhatjuk Attól, ki az igazság Lelke, a ki a szentírásban az Isten titkait ismertette meg és a ki az egyházat szakadatlan jelenlétével erősíti; akiből, mint a szentség élő forrásából, a megigazulás által Isten fiaivá fogadott lelkek csodálatos növekedést és tökéletesedést nyernek az örök üdvösségre. A Szentlélek sokoldalú kegyelméből a megigazult lelkekre ugyanis isteni világosság és lángoló buzgalom, gyógyulás és erő, vigasztalás és megnyugtatás, a jó keresésére irányuló minden törekvés s e szent cselekvés termékenysége örök adománykép árad ki. Ugyanezen Szentlélek az ő ereje által az egyházban ugy működik, hogy valamint ennek a misztikus testnek Krisztus a feje, épp ugy a Szentlélek találó hasonlattal az egyház szívének nevezhető; mert a szívnek rejtett befolyása van, és azért hasonlítják össze a szívvel a Szentleket, a ki láthatatlanul éltei és egyesíti az egyházat. Minthogy tehát a Szentlélek teljességgel maga a szeretet s minthogy e miatt kiválóan neki tulajdonítjuk a szeretetnek minden művét, erősen remélhetjük, hogy az ő befolyása által a tévelygés és a romlás szelleme félre szoríttatván, mindegyre jobban fog érvényesülni és virágozni a lelkeknek amaz egyetértése és összetartása, mely az egyház gyermekeit megilleti. Oh vajha tehát ezek mindnyájan, az apostol intelme szerint, „semmit se tegyenek versengéssel”, hanem „ugyanegyertítsenek, egyenlő szeretettel birjanak,” és így „teljessé tevén az én örömemet,” a polgári társadalmat is épp és sokoldalulag virágzóvá tegyék. A katolikusok emez egymásközt való egyetértésének eme keresztényies példaadásából, és az isteni Vigasztaló segítségül hívásának e szent gyakorlásából alapos reményt lehet meríteni, hogy hathatósan fogják előmozdítani a velünk egy értelemben nem levő testvérek vissza egyesülését, hogy így ezekben is „ugyanazon érzés legyen, mely a Krisztus Jézusban” és hogy egykor, osztozván a mi hitünkben és reményünkben, a tökéletes szeretetnek mindenek fölött kívánatos kötelekei által is hozzánk legyenek kapcsolva.

Az anglikánok a pápa leveléről.

Az anglikán primás és canterbury-i érsek körlevelet intézett egyházmegyéjéhez, melyben papjait és híveit fölhívja a pápa levele alkalmából, hogy imádkozzanak ők is a keresztény hitfelekezetek egyesüléséért. Mikor a protestánsok együtt, egy ezéért imádkoznak a pápával, nem egy lépést tesznek-e a vevaló egyesülés felé? Egy másik anglikán püspök, a durhami, szintén a

szentatya leve alkalmából, ekképpen ir híveihöz: „Az egyesülés utáni vágyat, mely a jelen pillanatban annyi és annyi szívben jelentkezik, mint az Istennek az ő népéhez intézett szózatát kell mindnyájunknak tekintenünk. Még nem láthatjuk, hogyan fog ez a vágy teljesülni; de arról meg vagyunk győződve, hogy megfelel az Isten akaratának, a melynek teljesülnie kell. Kötelességünk tehát imádkozni minden hívő keresztény egyesüléséért.”

Vidék.

— **Szatmár vármegye** közigazgatási bizottsága folyó hó 7-én tartott június havi ülésén Kovács Eduárd bizottsági tag szóba hozta, hogy Szatmár szab. kir. város még most is késlekedik a vármegye által a határáig elkészített szatmár-tiszaujlaki ut szakasza reá eső részének elkészítésével. A bizottság ismét felírni határozott a miniszterhez a kérdéses utszakasz elkészítése iránt.

— **Lázári.** Az áldozatkészségéről és vallásosságáról messze vidéken ismert Kovács Eduárd kir. tanácsos és homoki földbirtokos a sok szép adományt, miket eddig is az egyház és templom iránt bőkezűen gyakorolt, egy szép és nemes tettel gyarapította. A szép pünkösdi ünnepekre egy diszes és stilszerű értékes csillárral lepte meg a szegény lázári híveket. Noha titokban akarta tartani e jótéteményét, mint ezt vallásos lelke sugalta, de az igazi hálás érzelem, mely e jótéteményben részesült, azt napfényre hozni kötelességének tartja s ez uton fejezi ki ez alkalomból is hálás köszönetét az egyház-hívek nevében Kerekes Mihály plébános.

— **Nagy-Peleskén** tartotta tavaszi közgyűlését a szatmár-németi-i gk. esperesi kerület lelkészi és kántortanítói kara. f. hó 4-én. Amely alkalommal határozatba ment, hogy a lelkészek hozzájárulnak azon tervhez, miszerint önmegadóztatás alapján emeltessék a m. e. megyei papözvegyek és árvák nyugdíja. Továbbá lelkészváltozás esetén, az előd és utód közötti osztozkodást rendező „Szabályrendelet” fölötti tervezet tárgyalatott behatóan. — **Nyírsztor** László egyh. gondnok, ki ez év folyamán értékes mellékoltárt állított, a pünkösdi ünnepekre drága selyemszöveggel díszítette föl a nagy-peleskei templom belsejét.

— **Cseke.** A közelmúlt napokban ünnepelte Vanyek Ferencz szentszéki ülnök csekei plébános 25 éves áldozópapi jubileumát. Az örömnünnepen részt vett a ker. papság valamint a csekei intelligia. Délben az ünnepelelt vendégszerető házánál fenyves ebéd volt — melyen számos felköszöntő mondatott. Az ünnepelelt könnyekig meghatva s a gondviselés iránt hálátelt szívvel, hogy életének e szép napját megérheté — mondott köszönetet egybegyűlt paptársainak és barátainak megjelenésükért. — A társaság, élükön Gáspárdy Rudolf t. kanonok és ker. esperes ural, kinek megjelenése a ker. valamennyi plébániáján mindig öröm-ünnep számba megy — a késő esti oráig a legkedélyesebb hangulatban voltak együtt R. I.

— **Az ungvölgyi h. é. vasut** részvénytársaságnak a kereskedelmi miniszter egy évre megadta az engedélyt, hogy a vasutat Nagy-Bereznától Galécia határáig kiépíthesse.

— **Alsó-Vereczkén** mint a „Kelet” értesül, dr. Kovács és dr. Jankó János, az országos kiállítás küldöttei Balajthi Mór fő-

szolgabíró kíséretében tanulmányokat tettek az orosz ház ügyében. A milleniumi kiállításon u. i. a magyar és a többi nemzetiségi köznépi építkezési módorának, és lakásvi-szonyainak feltüntetésére 24 házból álló falut szándékoznak létesíteni. E házak között, ha-zánk ethnografiai állapotának megfelelően orosz ház is lesz. E ház költségeihez Beregvár-megye 400 frtot Máramaros, Ugocsa vármegye és gróf Schönborn Ervin 2—2 száz forintot ajánlottak föl s gyűjtés után 145 frt gyűlt be. Az országos kiállítás fent nevezett két kiküldöttje Alsó-Vereczkén lefényképez-ték Komár községi bírót és családját, kik mind tipikus képviselői a beregi ruthén faj-nak. Lefényképezték a bíró leányát nemzeti öltözetben is, ezenkívül egy pár legényt és egy fiut is, összesen 9 tagot. Ezután meg-nézték a bíró lakását és azt rajzolták le. Lefényképezték még az a.-vereczeki 3 zsidó-és 2 cigányból álló specialis bandát. Végre Simon Miklós községi jegyző lakását s a vereczkei hágó felé nyíló ut dupla fonásu sövény kerítését örökítették meg.

— **Gyertyánliget** (Kabola-Polyána) mára-marosi fürdőnek mint a „K. L.” értesül, elő-kező vendégei lesznek az idén, ugyanis Wlas-sics Gyula kultuszminiszter a családjával, br. Roszner Ervin főispán nászutazásáról visszatérve ifju nejével és a gr. Forgách család is ott fog időzni a fürdő idény alatt. A Rudolf trónörökös egykori vasuti pavil-lonja, melyet Szigetről szállított Gyertyán-ligetre a fürdő tulajdonos és állított fel a legfestőbb ponton, lesz az előkező vendégek lakása.

— **Munkácson** f. hó 3-án az északkeleti Magyarország kisdédvői s a hozzájuk csatlakozott tanfériak gyűlést tartottak, melyen magalakították a kisdédnevelők országos egyesületének Máramaros, Szatmár, Ugocsa, Bereg, Ung, Zemplén, Sáros, Szepes, és Abauj-Torna vármegyékre kiter-jedő északkeleti szakosztályát, melynek célja: a hazai kisdédnevelés felvirágoztatása a szak-osztályok egyesítése által a kisdédnevelők jo-gos érdekeinek támogatása.

Tanügy.

A Páli szt. Vinczéről nevezett szat-mári irgalmas nénék anyaházában létező leányiskolákban az 1894/95. évi nyilvános záróvizsgálatok a következő sorrendben fog-nak megtartatni: a) A külső elemi iskolában: Junius 17-én délelőtt az Externa II. III. IV. osztályában, 17-én d. u. a III. osztályban, 18-án d. e. a IV. V. 21-én d. e. a VI. A kézimunka kiállítás junius 17.—21.-ig tart b) A katona leánykánál: Junius 19-én az I. II. III. IV. V. VI. osztályban. Ugyanekkor lesz a kézimunka-kiállítás is. c) A polgári iskolában. Junius 24-én d. e. az I. osztály-ban, 25-én d. e. a II. 26-án d. e. a III. 27-én d. e. a IV. 27-én délután a zene- és tornavizsgálat. A kézi munkák és rajzolatok kiállítása jun. 24.—27.-ig tart. A vizsgálatok délelőtt 8 órakor és délután 3 órakor vszik kezdetüket. A hálaadó isteni tisztelet 28-án reggel 8 órakor, az érdemsorozat felolvasása ugyanazon napon reggeli 9 órakor fog meg-tartatni. A vizsgálatokra az illető t. szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja Szat-már, 1895. junius 10-én Az igazgatóság.

A szatmármegyei róm. kath. népta-nító-egyesület tagjainak önművelése, vala-mint a munkássági hajlam ébresztése tekin-

tetéből folyó egyesületi évre a következő pályatételeket tüzi ki. I. „A tanító igazsá-gossága a gyermekekkel szemben. Különös tekintettel a fegyelmezésre és osztályozásra.” Jutalma főtisztelendő dr. Steinberger Ferencz elnök ur által följánlott 40 korona. II. „A korai és ok nélküli diesérgetések káros kö-vetkezményeiről.” (A családi és iskolai életen keresztül.) Jutalma 40 korona.

III. „Az írásbeli dolgozatok helyes javításáról és ellenőrzéséről.” Jutalma 30 korona.

IV. „A „Szózat” tartalmi magyarázata a népiskola V. és VI. osztályában.” Jutalma 20 korona.

Pályázati határidő az I. és II. számú tételekre 1896. év január 1. A III. és IV. számú tételekre pedig 1895. év december 1.

Az idegen kézzel és gondosan írott pá-lyaművek a szerző nevét rejtő jelíges levelek kíséretében az említett határidőkön belül az egyesület elnökéhez küldendők. A pályadíjak az egyes tételek körébe tartozó munkák legjobbjának adatnak ki a bíráló hizottság véleménye alapján. Ezen pályakérdésekre csak a szatmármegyei róm. kath. néptanító-egyesület tagjai pályázhatnak.

Kelt Szatmárt, 1895. május 31-én tar-tott nagy választmányi gyűlés határozatából.

E gyűlésen a bíráló bizottság tagjaiul meg választattak: Bodnár Gáspár tanár el-nöke a b. bizottságnak, Dr. Fodor Gyula, Liechtenegger József, Haulik László és Mon-dik Endre.

Helyi hírek.

— **Firczák Gyula** munkácsi megyés püs-pök ur ömértósága, mint vendége püspök urunk ömértóságának, akinek a mult héten látogatására jött, pár napig időzött városunk-ban. Itt időzése alkalmából a püspöki palo-tában több küldöttség kereste fel és üdvöz-ölte őt. Így a helybeli róm. kath. papság Irsik Ferencz preláts vezetése alatt, továbbá a mindkét gör. szert. kath. hitközség kül-döttsége Boksay Antal és Pap Lajos lelke-szeikkel élükön. A püspök ur leereszkedő kegyességgel fogadta a küldöttségeket, s meleg szavakban köszönte meg az iránta tanusított figyelmet. A magas vendég tiszte-letére püspök urunk ömértósága diszebedet adott, a melyen a főt. káptalan és a központi papságból többen vettek részt. Este vacsora alkalmával kedves meglepetésben részesítette magas vendégünket a helybeli Czeczil-egylet énekkara, előadván több jeles énekdarabot. A püspök ur másnap reggel a németi g. kath. templomban, az ott egybegyűlt hiveihez fő-pásztori, atyai szavakat intézett s megáldotta őket. A magas vendéget miként érkezésekor számosan fogadták, ugy körünkben való tá-vozása alkalmával is nagy számban kísér-ték ki a vasuti állomáshoz a papság, városi hatóság és hivesek sorából.

— **Záró ünnepély.** A jézustársasági atyák vezetése alatt álló püspöki konviktus növen-dékei f. hó 9-én d. u. 5 órakor szépen sike-rült évszárót tartottak, amelyen püspök urunk ö méltósága, Irsik Ferencz és Keszler Fe-rencz prelatús-kanonokok és az érdeklődő papság és szülők közül többen voltak jelen. Az ünnepély változatos műsorának előadása után következett a jutalom-kiosztás. És pe-dig I. példás magaviselet és ernye-detlen szorgalomért elsőrendű érdem-jegyet nyertek: Martinovics Sándor IV.

o. t. (20 márka arany és egy értékes könyv.) Kurzsinszky Zs. V. o. t. (10 frt. aranyb. és könyv.); Horváth Gy. V. o. t. (könyvet.); Vonház I. IV. o. t. (könyvet); Merker M. III. o. t. (könyvet és keresztet); Zier J. III. o. t. (könyvet és keresztet); II. Diesé-re-tes magaviselet- és kitartó szor-galomért másodrendű érdemjegyet nyer-tek: Weiser J. V. o. t. (10 frt. aranyb. és könyv.); Szőlőssy G. V. o. t. (könyvet); Kirner V. IV. o. t. (10 frt. aranyb. és könyv.); Schwegler F. IV. o. t. (könyvet és keresz-tet); Novora L. IV. o. t. (könyvet és ke-resztet); Bodnár B. III. o. t. könyvet és ké-pet); Traum J. I. o. t. (könyvet és keresz-tet); Adamesik Gy. I. o. t. könyvet és ké-pet); III. Jó magaviselet és szorga-lomért harmadrendű érdemjegyet nyertek: Fuszek J. V. o. t. (könyvet), Czier Pál IV. o. t. (könyvet); Csics S. (képet); Háger G. II. o. t. (könyvet); Molnár B. II. o. t. (köny-ve); Jékly R. II. o. t. (könyvet) Pittner J. I. o. t. (könyvet.) Jutalomkiosztás után Horváth Gy. üdvözlő beszéde következett a jutalmazott társakhoz és Merker Márton zá-róbeszéde, melyben köszönetét fejezte ki nö-vendék társai nevében püspök ur ö méltó-ságának és az intézeti elüljáráságnak az irántuk tanusított sok lelki, testi jóért, me-lyekben részesültek, melyekért a növendékek hálájukat azzal ígértek megmutatni, hogy jóra való polgárai fognak lenni ugy egy-házuknak, mint hazájoknak. A záró be-széd után püspök ur ö méltósága egy igen érdekes történettel kapcsolatosan tanulságos atyai oktatást intézett a növendékekhez, szívökre kötvén, hogy szavuknak álljanak s példás viseletük által mutassák meg a jövőben is, s majdan az életben is, miszerint méltó növendékei voltak az intézetnek. A vallásosság — ugymond a többi közt — nemesak hogy összefér a hazafisággal, de valódi hazafi nem is lehet az, akiben a vallásos érzelem hiányzik.

— **A városi közgyűlésből,** melyen pol-gármester elnökölt, kiemeljük a következőket: Közgyűlés tudomásul vette a belügyminisz-ter leiratát a közbérlőhid használatba vétele és a husvágási rendelet tárgyában s egy másik leiratát, melyben a törvénykezési palotához szükséges tételek megvételére meg-szavazott 40.000 forint kölcsönt jóváhagyta. — A méntelep felülvizsgálatáról és pótmun-kálatáról szóló jelentést illetőleg hosszas vita után közgyűlés az ügyet a szakosztály elé utasította a jövő közgyűlésig. — A köz-gyűlés dr. Tanódi M. indítványára elrendelte, hogy az Atilla-utczán készitendő aszfalt mo-kadámra nézve verseny tárgyalás hirdettes-sék. — A kereskedelmi tanonez iskola tani-tói részére f. évi január elsejétől kezdve a vallástanítókat is beleértve a fizetés egy órai tanításért 50 frtban állapított meg. — Az emeletes házakban tűz esetén szükséges létrának a háztulajdonosok költségén való beszerzése elrendeltetett. — A jegyzőikar fizetésének felemeltetése elfogadtatott és pe-dig 1896. évi január 1-től a főjegyző részére 300, a tanács- és 2 aljegyző részére évi 200—200 frt javítással.

— **A koronázás évfordulóját** a kir. kath. főgimnázium is nagy fényvel ünnepelte meg f. hó 8-án. Az intézeti kápolnában a tanári-kar jelenlétében a tanuló ifjuság hazafias énekeket zengett. Az ünnep alkalmából dr. Fechtel János tanár tartott nagyhatásu haza-fias beszédet. Az ifjuság 9 órakor a székes-egyházba vonult, hol Irsik Ferencz prelá-tus-kanonok fényes segédlettel magymisét

celebrált. A misén az ifjuság énekelt. Ruprecht Alajos tanár és Mondik Endre ur ketőt énekelt, mise végén a gymn. dalárda négyesben énekelte a király-hymnuszt.

— **Az iskolai év** ünnepélyes befejezése f. hó 10-én történt. Áiben igazgató a gymnasiumban bucsu-beszédet intézett az ifjusághoz, a mely után a bizonyítványok és jutalmak kiosztása következett. A jövő isk. év szept. 20-án nyílik meg.

— **Szatmármege főispánjává**, mint a hivatalos lap közli, a király Simontsits Bélát, Tolna megye alispánját nevezte ki.

— **A szatmári püspöki papnevelő intézetbe** való felvétel, előzetes vizsgálat után, f. é. július hó 2-án fog megtörténni. Fölvétnek a gymnasium 6., 7. és 8. osztályát végzett ifjak. A pályázni szándékozók f. é. július hó 1-én keresztlevéllel és iskolai, esetleg érettségi bizonyítvánnyal ellátva személyesen jelentkezzenek az egyházmegyei hivatalban, hol a szükségesekre nézve utasítást kapnak.

— **Hámon** Róbert pályavégzett papnövendék ma tette le a lekipásztorkodás- és erkölestanból doctori szigorlatát a budapesti tud. egyetemen. Rokona: Hámon Ferencz, Szombathelyi, egyházmegyei áldozópap s tanár pár héttel előbb tette le szintugy szigorlatát ugyanazon egyetemen.

— **Gyászhir.** Városunk országgyűlési képviselőjét súlyos csapás érte. Szeretett testvére ábránfalvi Ugron Kálmán f. hó 4-én 30 éves korában elhunyt. Földi részei f. hó 6-án délután 3 órakor Fenyedén szenteltettek be és Szombathelyen a családi sírboltban helyezték el.

— **Kinevezés.** Kovács Jenő adóhivatali gyakornokot a m. kir. pénzügyminiszter ideiglenes minőségben adótisztte nevezte ki, egyszersmind Szatmárról Vácra helyezte át.

— **A Dr. Lukács László**, laczfalusi lelkész ellen becsületsértés és rágalmozás czimén emelt bünper tárgyalása f. hó 7-én tárgyalatott másodizben a helybeli kir. törvényszék tanácsstermében. Az eredmény az lett, hogy Lukács László az ellene emelt vád és következmények terhe alól fölmentetett.

— **Dalestély.** A mult szombaton dalárdánk distingváló és nagy számú közönség előtt igen szép dalestélyt tartott. A 6 számból álló program minden része kitünően sikerült. A műsor, melynek különben minden egyes számát élénken megtapsolt a hálás publikum, kiemelkedő pontja mégis Ruprecht A. magán éneke és a Fodor I., Veres F., Méder M. és Markos F. által előadott vanós négyes volt. Igen zamatosak voltak a Dr. Vajay I. és Lipecky E. által dongókar kísérettel előadott magyar népdalok is. — Műsor után vacsora majd táncz következett, mely a hajnali órákig tartott.

— **„A szatmárnémeti iparos ifjak köre”** kezdő dalárdája alaptökéjének gyarapítására f. hó 16-án a „Lövelde” kert helyiségében zártkörű jünialist rendez. Kezdeté este 8 órakor. Az ifjuság egyleti zászlója alatt zenekar kísérete mellett d. u. 6 és 1/2 órakor fog kivonulni. Belépti díj személyenkint 60 kr.

— **A városi óvoda** szokásos nyári táncmulatságát f. évi július hó 14-én a lövőkertben fogja megtartani, s az óvoda ez alkalmat felhasználja arra, hogy 26 éven keresztül kifogástalanul teljes odaadással buzgolkogó pénztárnokának, Benedikt Lipótnak hosszú egy negyed századot meghaladó munkásságáért lerója halálját. Épen ezért a

szokásos nyári táncmulatság jubilálással lesz összekötve, mely alkalomból nagytiszt. Tabajdi Lajos üdvözlő beszédet tart, a választmány és tisztelői egy díszes emléklapot és emléktárgyat fognak átnyújtani az ünneplőknek. Az ünnepély 7 órakor, a táncmulatság pedig 8 órakor fog kezdődni.

— **A husvágás, husárlásra** és a mészárszékekre vonatkozó szabályrendeletet a belügyminiszter némi módosításokkal leküldötte: azonban kijelentette, hogy nincs kifogása az ellen, hogy az új közvágóhid a közhasználatnak átadassék s a szabályrendelet a tett módosításokkal azonnal életbe léptetessék. Minthogy pedig a közvágóhid sertések leölésére berendezve nincsen, a szabályrendelet ez intézkedése kihagyandó. A tanács a szabályrendelet megfelelő módosítását elrendelte. Továbbá a vágóhidnak műszaki, közegészségi és tűzrendőri szempontból leendő megvizsgálására a főkapitányt, a gazdasági tanácsost, a főorvost, a mérnököt, a tűzoltó főparanesnokot és az álatorvost küldötte. Végül a mérnököt felhívta, hogy a borszáritásra alkalmas helyiség és a sertések levágására szükséges helyiség tervét és költségvetését terjessze be.

— **Vizbefut.** A Szamos az idén is megköveteli áldozatát. A mult vasárnap a déli órákban fogták ki a két uszoda között Babruska N. rovott előéletű egyénnek holt testét.

— **Színház.** Városunk a theátrális élvezeteknek oly nemében részesült a mult héten két napon át, mely ez még eddig nem volt szerencsése. Az opera balletszemélyzetének egy töredéke, egy operaénekes s a népszínháznak egy monológelőadó művésznője produkálta magát, szünidei vándorlásában utba ejtve Szatmárt is. Mindkét estén zsufolt ház volt. A közönség nem volt exaltálva a ritka műélvezet által.

Irodalom.

— **„Rövid halotti szent beszédek.”** idegen kutfók nyomán írta és kiadja két áldozó pap Szatmárt. A katolikus lelki pástorokat is igen gyakran szokták fölkeríteni, hogy az elhunytak koporsója-, vagy sirja fölött az érdekelt gyászolókhöz vigasztaló szavakat intézzenek. E czélra megbecsülhetlen szolgálatot tesz a fentemlített, s tudunkkal a magyar kath. irodalomban egyedül álló kiadvány, mely hit- és erkölesi igazságokat tartalmazó 42 rövid halotti szent beszédet foglal magában. — Ára füzve 1 forint (etiam e. s.) Kapható a „Pázmány-Sajtó” czimén, Szatmáron.

— **Irodalmi jelentés.** Kiváló úsztellettel alánlom e lap olvasóinak szives figyelmébe terjesztés végett a serdültebb ifjuság között, legyenek azok leányok avagy fiuk: „S z ü z M á r i a, a z i f j u s á g n a k m i n t a k é p e” czimű kiadványomat. Ne feledjük, hogy azoké a jövő, a kiké jelenben az ifjuság! — Ára a XVI. r. 276. lapra terjedő munkának füzve és bérmentesen küldve 60 kr o. é. vagy két int. — Az Üdvözítő mondja: „A ki befogad egy ilyen kisedet az én nevemben, engem fogad be.” (Mát. 18, 5.) Továbbá ugy az ifjuság, mint a felnöttek számára különösen ajánlhatom: „November hava, a tisztítóhelyen szenvedő lelkek emlékének szentelve” czimű könyvem, mely már 2-ik kiadásban jelent meg. Segítsünk a szenvedőkön, mert ez Istennek tetsző áldozat! Ára a XVI. r. 285. lapra terjedő könyvnek füzve és bér-

mentesen szállítva 60 kr. o. é. vagy két int. — „Szent és üdvösséges gondolat a halottakért imádkozni, hogy büneiktől, feloldoztassanak.” (Makkab. II. k. 12, 46.) Szatmár, 1895 évben. Dr. Lessenyeyi Ferencz papnöveldéi hittanár.

— **Weisz világtörténelme.** Dr. Weisz János, gráci egyetemi tanár nagyszabású, 22 kötet remek Világtörténelmet magyar fordítás- és átdolgozásban kiadja Szabó Ferencz, n.-eleméri plébános (Torontoal megye). Egy kötet (mintegy 50 iv) ára füzve 3 frt., díszes és erős félbörkötésben 3 frt 80 kr. — Akik a művet erga sacra celebranda óhajják, forduljanak dr. Kiss Jánoshoz, a Szent-István-Társulat igazgatójához, aki a sacramok kezelésére a kiadó plébános ur megkeresésére vállalkozott. Egy füzött kötet fejében 10 sacrum fog assignáltatni, kívánatra előre, de aki nem így óhajta, annak a kötetek megküldésekor. Az intentiós megrendelők kizárólag Dr. Kiss Jánossal érintkezzenek s a példányokat is onnan kapják, és pedig az egy évben megjelenteket egyszerre, bérmentesen. Évenkint legalább 3-4 kötet fog megjelenni; de ha a tisztelt megrendelők évenkint több mint 4 kötet megjelenését kívánják, sziveskedjenek a megrendelésnél ebbeli kívánságukat megírni; ha ily óhaj általánosnak mutatkozik, a kiadó szivesen eleget tesz annak. Mivel e nagyszabású mű kiadásába kellő biztosíték nélkül belemenni nem lehet, sőt bizonytalanra sok fölös példányt sem lehet nyomtatni, a kiadó kéri az érdeklődőket: sziveskedjenek megrendeléseiket lehetőleg rövid idő, pér hét alatt megtenni.

Szerkesztői üzenetek.

K. N.-pos. A kis esolnakos merész utat tett. Szirtek között haladt. Hogy szerencsésen partot ért, a kedvező szélnek köszönheti, melyet a Gondviselés rendelt menekvésére. — Erősebb járműre, a megfeszített figyelem iránytűjére, a lelkesedés vitorlájára s a kitartó szorgalom mindennapi elemőzsiájára van szüksége a kis vállalkozónak, hogy hasonló utnak neki induljon a jövőben. A huzamosabb révpárti pihenés alatt jó lesz gondoskodni a legfontosabb felszerelésekről. Egyébként kövér üdvözlét!

Dr. Cz. G. A legközelebbi számra óhaj szerint érkezett. A tétlenséget előmozdító kánikulás időszakban kétszeresen becses lesz az efféle enyhítő körülmény. Vajha ismétlődnek minél gyakrabban! Nem győznénk elég köszönetet mondani szavakban.

TERMÉNYÁRAK.

Termény métermázsánként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	—	—	7	20
Kétszeres	—	—	7	—
Rozs	—	—	5	80
Árpa	—	—	—	—
Zab	—	—	5	50
Tengeri	—	—	7	10
Kása	—	—	11	80
Fehér paszuly	—	—	5	50
Tarka	—	—	4	50
Szilva	—	—	9	80
„ füstölt	—	—	8	90
Répeze	—	—	—	—
Krumpli zsákja	—	—	1	50
Szalonna	—	—	58	—

„PÁZMÁNY-SAJTÓ”
SZATMÁRON

Deáktér.

29. szám.

Deáktér.

Tisztelettel alulirott ajánlom a nagyérdemü
közönségnek becses figyelmébe a

„PÁZMÁNY-SAJTÓT”,

mely egészen új gyors-sajtóval, amerikai géppel
és lyukasztó géppel, nagy választéku új betűkkel
s minden egyéb szükségessel bőven van felsze-
relve s így képes a könyvnyomdák körébe tartozó
bármely munkát, u. m.:

FOLYÓIRATOK,
K Ö N Y V E K,
ROVATOS IVEK,
HIRDETMÉNYEK,

NÉVJEGYEK,
MEGHIVÓK,
GYÁSZJELENTÉSEK
LOBOGÓK

stb. nyomását

gyorsan, esinosan, pontosan és olcsón végezni.

Szatmáron, 1895.

A „Pázmány-sajtó” igazgatósága.